

Huvudman

VÄSTERVIKS KOMMUN
vasterviks.kommun@vastervik.se

Beslut

Datum 2026-02-12

Dnr SI 2025:5789

Sida 1 (6)

Ärendet

Tillsyn av förskoleklassen och grundskolan Loftahammars skola (F-6) i Västerviks kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 10 oktober 2025.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerviks kommun att senast **onsdag den 19 augusti 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra studietid och särskilt stöd i enlighet med beslutat åtgärdsprogram. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Västerviks kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Västerviks kommun ska vidta följande åtgärder

Extra studietid

1. Se till att samtliga elever i årskurs 4–6 erbjuds att frivilligt delta i extra studietid. Den extra studietiden ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen på ett sådant sätt att samtliga elever i årskurs 4–6 ska ha möjlighet att delta vid samtliga tillfällen. Av huvudmannens redovisning ska det framgå när den extra studietiden anordnas och hur den förhåller sig till skolskjuts för elever som beviljats detta. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (10 kap. 5 a § skollagen)

Särskilt stöd i enlighet med beslutat åtgärdsprogram

2. Se till att särskilt stöd ges i enlighet med elevers beslutade åtgärdsprogram. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med de tre senaste beslutade åtgärdsprogrammen (om

sådana finns) samt en redogörelse över hur eleverna ges det särskilda stöd som framgår av åtgärdsprogrammen. (3 kap. 9–10 §§ skollagen)

Område utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser undervisning i svenska som andraspråk.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2025:5789) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2025 genomfört en tillsyn av Loftahammars skola i Västerviks kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisning av legitimerade och behöriga lärare, undervisning i svenska som andraspråk, extra studietid, extra anpassningar och anmälan till rektorn för utredning om behov av särskilt stöd samt om särskilt stöd ges i enlighet med elevs beslutade åtgärdsprogram.

Skolinspektionen har den 10 oktober 2025 beslutat att förelägga Västerviks kommun att senast den 20 januari 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning i svenska som andraspråk, extra studietid och särskilt stöd i enlighet med beslutat åtgärdsprogram. Skolinspektionen har även beslutat att förelägga Västerviks kommun att senast den 19 augusti 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brist rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

Västerviks kommun har den 22 december 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet rörande undervisning i svenska som andraspråk, extra studietid och särskilt stöd i enlighet med beslutat åtgärdsprogram. Västerviks kommun har även inkommit med kompletterande uppgifter till Skolinspektionen den 26 januari 2026.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Västerviks kommun har följt föreläggandet rörande undervisning i svenska som andraspråk, extra studietid och särskilt stöd i enlighet med beslutat åtgärdsprogram samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att elever i årskurs 4–6 erbjuds att frivilligt delta i extra studietid två timmar per vecka samt att ordinarie klasslärare ansvarar för genomförandet av den extra studietiden. Den extra studietiden är förlagd måndagar och torsdagar klockan 13.50–14.50. Huvudmannen uppger att ingen elev eller vårdnadshavare har uttryckt problem med att kunna delta under den extra studietiden på grund av skolskjuts. Vidare framgår att huvudmannen inför kommande läsår planerar för att organisera så att den extra studietiden ryms inom tiderna för skolskjuts och att kontakt kommer att tas med skolskjutsanordnaren som ett led i den planeringen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att elever i årskurs 4–6 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §. (10 kap. 5 a § skollagen)

Av förarbeten till skollagen framgår att regeringen är mån om att elever inte ska behöva avstå från att delta i extra studietid för att de har en lång resväg till skolan. Vid planering av studietiden behöver hänsyn därför tas

till att elever som deltar kan ha behov av skolskjuts. (Prop. 2021/22:111 s. 20)

Vidare framgår av förarbeten att införandet av extra studietid innebär att vissa kommuner kan behöva se över hur skolskjutsen vid vissa skolor organiseras. Enligt regeringens bedömning bör det dock inte leda till att antalet skolskjutsar blir betydligt fler än innan införandet av extra studietid eftersom varje elev fortsatt ska ta sig till och från skolan en gång per dag. Eftersom det föreligger stor frihet för huvudmän att organisera verksamheten utifrån lokala förutsättningar kan studietiden i många fall schemaläggas på ett sådant sätt att det inte behöver genomföras några betydande ändringar av hur skolskjutsen organiseras. (Prop. 2021/22:111 s. 26)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Västerviks kommuns verksamhet vid Loftahammars skola fortfarande inte uppfyller författningarnas krav avseende extra studietid. Tillsynen visar visserligen att skolenheten numera erbjuder extra studietid två timmar per vecka, dock har samtliga elever i årskurs 4–6 under vårterminen 2026 inte en reell möjlighet att fullt ut delta vid den extra studietiden som erbjuds vid skolenheten på grund av hur skolskjutsen är organiserad på skolan. Som framgår av förarbetena till skollagen behöver hänsyn tas till att elever som deltar i extra studietid kan ha behov av skolskjuts. Huvudmannen har anfört att först inför nästkommande läsår kommer skolskjutsen organiseras så att den extra studietiden ryms inom tiderna för skolskjuts. Detta innebär att eleverna med skolskjuts på Loftahammars skola under innevarande läsår inte ges samma möjligheter som andra elever att nå så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Det som huvudmannen har anfört om att ingen elev eller vårdnadshavare har uttryckt problem med att kunna delta på grund av skolskjuts ändrar inte Skolinspektionens bedömning. Detta eftersom en elevs behov att delta vid extra studietid inte är statisk. En elev och dennes vårdnadshavare ska inte behöva förutse elevens behov av att delta vid extra studietid, elever ska kunna delta på den extra studietiden när behov uppstår, vid enstaka tillfällen eller under perioder.

Särskilt stöd i enlighet med beslutat åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder samt av komplettering som inkom den 26 januari 2026 framgår att samtliga åtgärder som framgår av ett åtgärdsprogram på skolenheten inte kan ges eleven. Enligt

huvudmannens redovisning finns det behov av särskilt stöd som framgår av elevens åtgärdsprogram som inte kan tillgodoses och att det beror på personalbrist.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Av skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas (3 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att se till att elev på skolenheten ges det särskilda stöd som eleven har rätt till enligt behov som framgår i beslutat åtgärdsprogram. Tillsynen visar att det finns minst en elev som inte ges det särskilda stöd som eleven har rätt till enligt elevens beslutade åtgärdsprogram. Av skollagen framgår att en elev ska ges det särskilda stöd på det sätt eller i den omfattning som behövs för att eleven ska ges möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppfyllas. Att beslutade åtgärder i ett åtgärdsprogram inte ges är därför inte förenligt med skollagens krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Västerviks kommuns verksamhet vid Loftahammars skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra studietid och särskilt stöd i enlighet med beslutat åtgärdsprogram. Det finns därför skäl att förelägga Västerviks kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Område utan konstaterade brister

Undervisning i svenska som andraspråk

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att en elev ges undervisning i svenska som andraspråk. Enligt huvudmannen genomförs denna undervisning inom ramen för befintlig undervisning i ämnet svenska. Vid behov anpassas litteratur och material. Huvudmannen uppger vidare att ansvarig lärare har utbildning i svenska som andraspråk samt kompetens att bedriva undervisning i ämnet.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för: 1. elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, 2. elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och 3. invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev. (5 kap. 14 § skolförordningen [2011:185])

Av skolförordningen framgår vidare att undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska. (5 kap. 15 § skolförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Julia Eklund

Beslutsfattare
Signerat av: Julia Eklund

X Caroline Göth

Föredragande
Signerat av: Caroline Göth